

Nr 54.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tjänstårsberäkning för pension åt lärarinnan vid institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas Ellen Emilia Linde; given Stockholms slott den 23 januari 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Felix Hamrin.

Uttåg av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 januari 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anför:

I en till direktionen över institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas insänd, av sagda direktion till skolöverstyrelsen ingiven och av styrelsen med eget utlåtande den 19 augusti 1930 överlämnad skrift har rektorn vid nämnda institut och förskola anhållit, att lärarinnan vid skolan Ellen Emilia Linde måtte i och för erhållande av pension få tillgodoräkna sig den tid, hon tjänstgjort vid folkskola, vid drottning Sofias stiftelse i Vänersborg samt vid vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Ellen Linde, som är född den 16 mars 1876, tjänstgjort som vikarierande lärarinna vid folkskola från och med den 21 september 1903 till och med vårterminen 1904 och som ordinarie folkskollärarinna från och med höstterminen 1904 till och med höstterminen 1908; att hon läsåret 1908—1909 genomgått provårskurs vid institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas; att hon tjänst-

Bihang till riksdagens protokoll 1931. 1 saml. 47 häft. (Nr 54—55.)

gjort som extra ordinarie lärarinna vid folkskola från och med höstterminen 1909 till och med vårterminen 1911; att hon tjänstgjort som första lärarinna vid den med drottning Sofias stiftelse förenade vårdanstalten i Vänersborg från och med den 1 juli 1911 till och med den 31 oktober 1922 samt i egenskap av första lärarinna vid vårdanstalten i Lund för blindas komplicerat lyte från och med den 1 november 1922 till och med den 31 juli 1923, såsom vikarierande lärarinna vid förskolan för blindas å Tomtebodas från och med den 1 augusti 1923 till och med den 14 augusti 1925 samt såsom ordinarie lärarinna vid nämnda förskola alltsedan den 15 augusti 1925; att hon åtnjutit ledighet från sin befattning såsom ordinarie folkskollärarinna under höstterminen 1908 för genomgående av provårskurs vid institutet å Tomteboda och under tiden från och med den 1 augusti 1923 till och med den 31 juli 1925 från sin lärarinnebefattning vid vårdanstalten i Lund för fullgörande av tjänstgöring vid förskolan å Tomteboda; samt att hon för sin tjänstgöring erhållit mycket goda vitsord.

Direktionen över institutet och förskolan för blindas å Tomteboda har tillstyrkt framställningen.

I sitt utlåtande har *skolöverstyrelsen* anfört följande:

»Då i samband med statens övertagande av verksamheten vid den med drottning Sofias stiftelse förenade vårdanstalten i Vänersborg 1921 års riksdag medgav, att den ordinarie avlöningsstaten för vårdanstalten i Lund för blindas komplicerat lyte finge träda i kraft från och med den 1 januari 1922, har Linde jämlikt Eders Kungl. Maj:ts brev den 22 juni 1921 till länsstyrelsen i Malmö angående stat för vårdanstalten i Lund för blindas komplicerat lyte m. m. uppburit avlöning av statsmedel i egenskap av lärarinna vid meranämnda vårdanstalt i Lund även för den tid, från och med den 1 januari till och med den 31 oktober 1922, hon före sin tjänstgöringsöverflyttning till anstalten i Lund fortsatte att tjänstgöra vid vårdanstalten i Vänersborg.

För den tid Linde tjänstgjort såsom lärarinna vid folkskola regleras hennes pensionsrätt enligt de för dessa befattningshavare gällande bestämmelserna. I sin egenskap av lärarinna vid vårdanstalten har hon genom inbetalning av vederbörliga avgifter blivit delaktig av dövstumslärarnas pensionsanstalt i enlighet med de grunder, som angivas i nådiga kungörelsen den 28 juni 1907 angående delaktighet i dövstumslärarnas pensionsanstalt för den ordinarie lärarpersonalen vid skolhemmet i Vänersborg för blindas dövstamma. Enligt beslut av 1921 års riksdag blev Linde bibehållen vid denna delaktighet, när vårdanstalten i Vänersborg övertogs av statsverket. I samband med sin avgång den 31 juli 1925 från lärarinnebefattningen vid vårdanstalten i Lund måste Linde avstå från nämnda delaktighet i dövstumslärarnas pensionsanstalt, och har hon alltsedan sitt tillträde den 15 augusti 1925 av lärarinnetjänsten vid förskolan å Tomteboda erlagt stadgade pensionsavgifter till statsverket.

Då Linde den 16 mars 1931 uppnår föreskriven pensionsålder, 55 år, räknar hon för erhållande av pension tjänstår jämlikt § 17 av lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinnehavares rätt till pension alltsedan den 1 januari 1922, således 9 år och 2 $\frac{1}{2}$ månader, medan enligt samma lag för erhållande av hel pension för Linde erfordras 25 tjänstår.

Hade Linde däremot kvarstått i sin tjänst vid vårdanstalten i Lund, hade för henne, jämlikt det genom nådiga kungörelsen den 18 juni 1926 ändrade reglementet för statens pensionsanstalt, sagda reglementes § 22 varit tillämplig och Linde sålunda för erhållande av pension fått tillgodoräkna sig sin föregående tjänstgöring vid folkskola samt vid vårdanstalten i Vänersborg.

Av rektor vid institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas har i ärendet upplysts, att Lindes övergång från vårdanstalten i Lund till förskolan å Tomteboda hade varit synnerligen önskvärd, enär hon var den enda kompetenta sökanden till den ledigtörklarade lärarinnetjänsten. På samma gång var denna Lindes överflyttning fördelaktig jämväl med hänsyn till förhållandena vid vårdanstalten i Lund, då antalet lärarinnor därstädes var väl stort i förhållande till elevantalet.

Då sålunda den tjänstöverflyttning, varigenom Linde förlorade sin innehavande pensionsrätt i dåvarande dövstumläraernas pensionsanstalt, var från statsverkets synpunkt fördelaktig med hänsyn till undervisningen vid båda ifrågavarande läroanstalterna, synas starka rimlighets- och billighetsskäl föreligga för att Linde vid sin pensionering som lärarinna vid förskolan för blindas å Tomteboda må få rätt att tillgodoräkna sig sin föregående tjänstgöring vid folkskola och vid den med drottning Sofias stiftelse förenade vårdanstalten i Vänersborg.

I detta sammanhang får överstyrelsen erinra om att 1924 års riksdag på förslag av Eders Kungl. Maj:t medgav bland andra rektorn vid vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte Berta Haller rätt att för erhållande av pension räkna sig till godo föregående tjänstgöring vid meranämnda vårdanstalt i Vänersborg ävensom att samma års riksdag, likaledes på förslag av Eders Kungl. Maj:t, medgav dåvarande läroverksadjunkten i Göteborg J. P. Gunnarsson rätt att för erhållande av statspension tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring såsom rektor vid folkhögskola och lantmannaskola.»

Med åberopande av vad sålunda anförts har skolöverstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Ellen Linde, vilken, såsom nämnts, den 16 mars 1931 uppnår föreskriven pensionsålder, finge rätt att för erhållande av pension tillgodoräkna sig den tid, hon före sitt inträde i statens tjänst den 1 januari 1922 tjänstgjort som lärarinna vid folkskola och vid den med drottning Sofias stiftelse förenade vårdanstalten i Vänersborg.

Statskontoret har i utlåtande den 2 september 1930 framhållit, att Ellen Linde kunde för pension räkna tjänstår allenast från ingången av år 1922, då hon började åtnjuta avlöning av statsmedel och alltså kommit i statstjänst. Härav följde, att hon vid uppnående av avgångsåldern, 55 år, den 16 mars 1931 komme att innehava allenast något över nio tjänstår i statens tjänst och följaktligen icke vore berättigad till någon som helst pension, såsom framginge av stadgandet i 7 § av pensionslagen om minst tio års statstjänst såsom villkor för pension. Emellertid hölle statskontoret före, att fullgoda skäl föreläge att genom framställning till riksdagen utverka medgivande, att Ellen Linde finge utan hinder av berörda föreskrift i pensionslagen erhålla rätt till pension och därvid äga tillgodoräkna sig såsom

tjänstår även den tid, varunder hon före sitt inträde i statens tjänst den 1 januari 1922 tjänstgjort såsom lärarinna vid folkskola och vid den med drottning Sofias stiftelse förenade vårdanstalten i Vänersborg. I händelse av bifall härtill syntes Ellen Linde, som, enligt vad statskontoret inhämtat, innehade samtliga ålderstilläggen till lönen vid sin tjänst, så att hennes pensionsunderlag utgjorde 2,700 kronor, kunna vid avgången komma i åtnjutande av hel pension, motsvarande nämnda pensionsunderlag.

I utlåtande den 26 september 1930 har *statens pensionsanstalt* anfört, att, enär Ellen Linde, som för åren 1912—1925 erlagt stadgade avgifter till dövstumlärnarnas pensionsanstalt, den 31 juli 1925 avgått från sin befattning vid vårdanstalten i Lund för blindas komplicerat lyte och därmed frånträtt sitt delägarskap i nämnda pensionsanstalt, hon icke kunde på grund av samma delaktighet erhålla någon pension från statens pensionsanstalt, som först från och med den 1 juli 1926 övertagit dövstumlärnarnas pensionsanstalt. Ej heller hade hon någon pensionsrätt i statens pensionsanstalt på grund av sin föregående tjänstgöring vid folkskola, eftersom denna tjänstgöring fullgjorts långt innan denna anstalt inrättades. Då hon således icke kunde påräkna pension från statens pensionsanstalt, men hennes övergång till nuvarande anställning syntes hava varit ur det allmännas synpunkt fördelaktig, vore det billigt, att hon för pension i nuvarande befattning finge räkna tjänstår för föregående anställningar. Pensionsanstalten biträdde därför vad skolöverstyrelsen och statskontoret därutinnan hemställt.

*Departements-
chefen.*

Av utredningen i ärendet framgår, att Ellen Linde övergått i stats-tjänst från och med den 1 januari 1922, då staten övertog den till drottning Sofias stiftelse anknutna vårdanstalten i Vänersborg, där hon var anställd, och med nedläggande av sagda anstalt överflyttade verksamheten till den samtidigt inrättade statliga vårdanstalten i Lund för blindas komplicerat lyte. Genom detta statens övertagande av en enskild anstalt gick Ellen Linde miste om den på avgiftsplikt grundade pensionsrätt, som förut tillkommit henne. Under sådana förhållanden anser jag i likhet med myndigheterna skäligt, att Ellen Linde får för erhållande av pension å sin statstjänst tillgodoräkna sig den tid, hon innehaft anställning såsom lärarinna vid folkskola och vid den nyssnämnda vårdanstalten i Vänersborg. Jag får fördenskull hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lärarinnan vid förskolan för blindas å Tomtebodas Ellen Emilia Linde må för erhållande av pension tillgodoräkna sig den tid, hon före sitt inträde i statens tjänst den 1 januari 1922 tjänstgjort såsom lärarinna vid folkskola och vid den med drottning Sofias stiftelse förenade vårdanstalten i Vänersborg.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Borgström.
